

כי כבר אמר בפסוק שלאחריו, שנים מכל יבואו אליך להחיות, כלומר, יבואו מעצמם.⁸⁸

[כ] מהעוף למינהו. אחשב שפרט, למינהו, מצד שלא יחשוב נח שיוכללו באלו המלות הכוללות, והם אמרו, מכל החי מכל בשר, גם הבעלי חיים המתהווים [מעצמם, ולזה פרט לכל אחד למינהו, כלומר אותם אשר כח בהם לשמור גם מינם לא אישם לבד⁸⁹, כמתהווים] מן העפושים, ורז"ל דרשו⁹⁰ שאותם שדבקו במיניהם ולא השחיתו דרכם הם שיבואו מעצמם אליך להחיות.

5

[כא] ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל. חויב מזה, שידע נח זמן עמידתו בתיבה, וטבעי כל מיני בעלי חיים, ומין מאכלם, ושיעור(ו)[ם]⁹¹. וכבר אמרו בב"ר⁹² הכנים עמו זמורות לפילין, חצובות לצבאים, זכוכית לנעמיות. וכבר הבין גם כן נח שיצטרך שיותר אליו מן הזרע כדי זריעה

חילופי נוסחאות

18 כי | חסר ג.

[כ] 1 אחשב | אם אחשוב ב; אחשוב ג. שפרט | שפירט ב מ. 2 אמרו | אומרו ב מ. הכוללות | הכוללת ב. 3 המתהווים מעצמם ולזה פרט לכל אחד למינהו כלומר אותם אשר כח בהם לשמור גם מינם לא אישם לבד כמתהווים | תקנתיו לפי כת"י מ ג; המתהווים מעצמם לזה פרט בכל א' למינהו כלומר אותם אשר כח בהם לשמור גם למינהו לא אישם לבד כמתהווים. ג; המתהווים א ב. 5 שאותם | אותם ג. במיניהם | במינם ב מ ג. מעצמם אליך | אליך מעצמם ג. שיבאו | שיבואו ב מ ג. מעצמם | מעצמם בלי טורח ב מ.

[כא] 1 חויב | חוייב ב מ; יחוייב ג. 2 ומין מאכלם | ומאכלם ג | ושיעורו | ושיעורם ג. 3 בב"ר | בפרש' בב"ר ג. חצובות | החצובות ג. 4 הבין | הכין

הערות

88 ברמב"ן (ו, כ), כי שנים מכל יבואו אליך להחיות: הודיעו כי מעצמם יבאו לפניו, שהם שנים ולא יצטרך הוא לצוד אתם בהרים ובאיים, והוא יביאם בתיבה אחר כך. ובמעשה פירש שבאו זכר ונקבה, וזה היה בכללם. אחרי כן צוהו שיקח מכל הבהמה הטהורה שבעה שבעה, ובאלה לא אמר שיבואו אליו, אלא הוא יקח אותם כי הבאים להנצל ולהחיות זרע באים מאליהם, אבל הבאים להקריב עולות לא גזר שיבואו מעצמם להשחט, אבל לקחם נח. וראה להלן בביאור רבינו לפסוק ז, ב; וראה פרקי דר"א פרק ג. 89 על פי שאר כתבי היד. 90 סנהדרין קח, ב; זבחים קטז, א. 91 כן ברלב"ג (יט ע"ד): והנה צוהו הש' יתע' שיקח מכל המזונות הנאותים למין מין מהב"ח, כדי שיהיה לו ולהם לאכלה בהיתם בתיבה, ולזה חוייב שידע נח הזמן שיעמדו בתיבה כדי שיוכל לשער מה שישפיק להם מהמזון, וחוייב מזה ג"כ שידע נח המזונות הנאותים למין מין והשיעור הנאות שיקח הב"ח ההוא מהמזון ההוא. 92 בראשית רבה פרק